

Baantjer Inc.

Moord met een strijdbijl

De Fontein

Het Cornelis Troostplein ligt er stil bij. Op de vroege zondagochtend rijdt er maar een enkele auto voorbij. Achter de bloemenstal vandaan schommelt een gezette vrouw van middelbare leeftijd in de richting van de Ferdinand Bolstraat. De vrouw stopt en steunt met haar hand op een heup. Dit stijgende stukje straat is te veel voor haar conditie.

Een schrill stemmetje klinkt tegen de stille huizen op.

‘Ajax! Ajax!’

Het is een joch van een jaar of tien. Op een afstandje loopt hij achter de vrouw aan. Hij draagt een rood-wit shirt met het nummer 7 en de naam Suárez erop. Zijn jas slingert over zijn arm.

‘Ajax!’

‘Schreeuw niet zo hard,’ zegt de vrouw. ‘Ze zitten hier ’s ochtends vroeg niet te wachten op dat Ajax van jou.’

‘Papa zegt dat Ajax een held was.’

‘Ja ja. Hij kan me zoveel zeggen, die papa van jou,’ moppert de vrouw. ‘Het was me een stuk liever als hij wat vaker alimentatie betaalde, jouw papa.’

De jongen rent de straat over, naar de haringkraam.

‘Mag ik kibbeling?’

‘Doe niet zo stom, je ziet toch dat die tent dicht is.’

Moeizaam komt de vrouw weer in beweging, maar het moppen houdt niet op.

‘Het valt niet mee voor een vrouw alleen. Meneer heeft het allemaal mooi voor elkaar; hij kijkt niet op of om naar die jon-

gen. Het kind bestaat gewoon niet voor hem, behalve als Ajax een thuiswedstrijd speelt.'

Ze schuifelt verder omhoog, in de richting van de tramhalte. 'Nergens heeft-ie geld voor, maar wel een seizoenskaart voor Ajax.'

Vanaf de Ferdinand Bol nadert een vroege wandelaarster met haar hondje. Ze schrikt van de hardop in zichzelf pratende lijevige vrouw met haar al weken uitgegroeide kleurspoeling. Het hondje tilt net zijn pootje op tegen een muur als hij door een ruk aan de riem wordt gestoord in zijn sanitaire stop. Zijn vrouwtje trekt hem de andere kant op, weg van zo'n gek op een stil plein.

'En die jongen mag mee, maar van thuis ophalen ho maar. Ik moet hem natuurlijk weer gaan brengen; gekke Gerritje.' Dan schreeuwt ze het bijna uit: 'Mijn beste jaren heb ik verdomme aan die klootzak gegeven!'

Aan de overkant van de straat scharrelt haar zoon tussen de vuilniszakken.

'Ajax is de beste van Amsterdam, en van Rotterdam, en van Eindhoven, en van NEC! Vandaag spelen we tegen NEC, mam. Waar komen die vandaan?'

De vrouw haalt haar schouders op.

'Weet ik veel. Maakt mij wat uit.'

'Mag ik een broodje shoarma?' bedelt de jongen.

Zijn moeder geeft geen antwoord. Alle winkels in de omgeving zijn dicht. Er is nog geen tram te zien. Ze kijkt op haar horloge.

Nadat hij het shoarmazaakje en de winkels ernaast heeft bekeken, kijkt de jongen met zijn handen naast zijn gezicht tegen het glas gedrukt naar binnen bij een pandje dat wordt verbouwd. Voor het etalageraam hangt een gescheurd laken. Op de ruit is in grote letters BELARUS geschilderd.

'Davy!' roept zijn moeder. 'De tram komt eraan.'

De jongen roept iets terug, maar hij blijft langs het laken de winkel in kijken.

‘Wat zeg je nou? Ik kan je niet verstaan!’ Ongeduldig kijkt de vrouw van de jongen naar de aankomende tram.

De tram stopt in het fletse ochtendzonnetje en de deuren schuiven open.

De vrouw stapt in.

‘Ach, zou u even kunnen wachten?’ vraagt ze met een hulpeloze grimas aan de bestuurder. ‘Mijn zoontje wil niet luisteren en hij moet nog wel naar Ajax!’

‘Ajax?’ De trambestuurder, een joviale man met een blonde snor, grijnst. ‘Die hebben een makkie vandaag: ze moeten tegen NEC. Waar is die jongen van u?’

‘Daar, naast dat dönerzaakje. Hij staat voor die winkel waar Belarius op staat.’

‘Belarus,’ verbetert de man automatisch. ‘Dat is Wit-Rusland. Heeft Oranje tegen gevoetbald.’ Hij duwt zijn raampje open en roept: ‘Hé, schiet eens op, jij! Anders rij ik door en dan begint Ajax maar zonder jou!’

De jongen kijkt even over zijn schouder en wenkt. Hij blijft als aan het raam gekluisterd staan.

De bestuurder haalt zijn schouders op.

‘Het spijt me, dame, maar daar ga ik dus niet op wachten. U bent niet de enige die met de tram mee moet.’

Smekend kijkt de vrouw de tram in naar de twee eenzame passagiers; een ouder echtpaar.

‘Heel even nog! Ik ga hem wel halen. Al moet ik hem aan z’n oren meesleuren!’

‘Tien seconden!’ waarschuwt de man. ‘Dan ben ik weg.’

Zo snel als haar zwaarlijvigheid het toestaat steekt de vrouw de straat over.

‘Kom op, rotjong!’ roept ze naar haar zoontje. ‘We moeten weg. De tram wacht niet eeuwig.’

Davy doet een stap bij de ruit vandaan als zijn moeder hem wil meetrekken.

Dan ziet ze de geschokte blik in zijn ogen. Ze aarzelt en even kijkt ze om naar de tram.

‘Daar!’ De jongen wijst met een gestrekte arm naar de ruit. Automatisch houdt de moeder haar handen naast haar ogen terwijl ze langs het laken de winkel in tuurt.

‘Zo is het wel mooi geweest!’ klinkt de kwade stem van de trambestuurder aan de overkant van de straat. ‘U bekijkt het verder maar. Ik ga weg!’

Hij wil optrekken, als de vrouw geschrokken en met wilde gebaren een paar stappen in zijn richting doet. Ze zegt iets wat hij niet verstaat. Omdat hij de ontredde moeder en zoon ziet, vraagt hij geïrriteerd door het raampje: ‘Wat nou?’ ‘Daar ligt iemand,’ stamelt de vrouw. ‘Ik denk dat er een dooie in die winkel ligt.’ Ze wijst achter zich.

‘Weet u dat wel zeker?’ vraagt de man.

De vrouw knikt heftig en slaat vervolgens haar hand tegen haar voorhoofd. ‘O, dat moet ons natuurlijk gebeuren.’ Beschermend drukt ze haar zoontje tegen zich aan. ‘Die jongen gaat naar Ajax, en dan ziet hij zoiets!’ jammert ze.

‘Ach, mevrouw, bij Ajax ziet hij wel ergere dingen,’ doet de trambestuurder luchtig. Maar hij neemt het zekere voor het onzekere en legt meteen contact via de radio.

‘Hallo, centrale? Alex hier op lijn 12. Ik krijg net een melding van een passagier die denkt dat er misschien een lijk ligt in een van de winkels op het Cornelis Troostplein. Op de winkel staat Belarus. Naast een dönerzaak. Geven jullie het even door aan de politie?’

Op politiebureau De Pijp, aan de Ferdinand Bolstraat, is Leo Esterik de wachtcommandant van het weekend. Hij loopt naar de recherchekamer met de melding die hij zojuist heeft binnengekregen.

Oscar Graanoogst en Hendrick Zijlstra zitten aan hun eerste kop koffie van de dag.

‘Deze is voor jullie, jongens,’ zegt Esterik terwijl hij het papier voor zich uit steekt. ‘Bericht van een trambestuurder. Er kon wel eens een lijk liggen in een winkel aan het Cornelis Troostplein. Belarus staat er op de ruit, het is naast een dönerzaak.’

‘Smakelijk,’ zegt Graanoogst, en hij trekt zijn bretels zo op dat ze zijn zware buik beter omspannen. ‘Niks beters om een waterige zondagmorgen mee te beginnen.’

Zijlstra ruimt meteen hun koffiespullen weg en zet zijn honkbalpetje op. ‘Zal ik rijden?’

‘Dat hele eind?’ vraagt Graanoogst sarcastisch. ‘Ach, waarom ook niet?’

Nog geen drie minuten later stappen ze op het Cornelis Troostplein uit hun politiewagen.

‘De melding is gedaan door een paar passagiers van een tram,’ leest Graanoogst op van het formulier dat Esterik hen heeft meegegeven. Hij kijkt om zich heen. ‘Maar die zijn natuurlijk nergens meer te zien.’ Hij wijst naar de haringkar. ‘Goeie visboer, trouwens.’

Zijlstra stapt uit en loopt snel om de auto heen.

Met grote stappen langs de troep op het pleintje staat hij

voor de ruit met Belarus erop. Onderzoekend kijkt hij naar binnen.

Hij drukt zijn voorhoofd tegen de ruit en schermt met zijn hand het licht af.

‘Het klopt, Oscar, daar ligt iemand. Kijk eens...’

Graanoogst komt aarzelend naast hem staan.

Als twee schooljongens voor een snoepwinkel turen de rechercheurs door de ruit.

‘Ziet er niet lekker uit, Hendrick. Allemachtig. Wat is er met zijn kop gebeurd?’

‘Dat bedoel ik.’

‘Het lijkt wel of ze hem met een bijl hebben gekliefd.’

‘Dat is dan m’n eerste plattelandsmoord sinds jaren.’

Zijlstra houdt zijn handen naast zijn ogen strak tegen de ruit om het beter te zien.

‘Het is geen gewone bijl,’ zegt hij nadenkend. ‘Dat ding ziet er anders uit, heel antiek. Als een soort vechtbijl.’

‘Een ninjabijl, zo’n ultramodern ding uit de vechtsportwereld?’ vraagt Graanoogst zich hardop af terwijl hij zijn gezicht en zijn handen nog steviger tegen de ruit drukt.

‘Nou je het zegt. Bijna als iets uit een film.’

Even staan ze zo met z’n tweeën te kijken.

Graanoogst doet een stap naar achteren en zegt: ‘Doe jij het of doe ik het?’

‘De meute oproepen?’ vraagt Zijlstra, die hem met een scheef hoofd aankijkt. ‘Doe ik wel.’

‘Dan begin ik vast met het buurtonderzoek,’ kondigt Graanoogst aan. ‘Misschien weet een van de burens hoe we met de eigenaars van dit pand in contact kunnen komen. Of misschien zijn ze dat zelf.’

Zijlstra vangt de twee mannen van de technische recherche op voor de winkel. Graanoogst komt naar hen toe lopen met een oudere dame in een roze ochtendjas en op pantoffels in zijn kielzog.

‘Hendrick, dit is mevrouw Verhoeven,’ zegt Graanoogst, met een presenterende armbeweging. ‘Zij woont hier een paar deuren vandaan. Helaas heeft ze geen sleutel, maar ze kan ons wel verder helpen met informatie over de eigenaars.’

‘Dat klopt,’ bevestigt de vrouw. Ze is niet onder de indruk van de vier politiemensen en rustig haalt ze een briefje uit de zak van haar ochtendjas. ‘Ik pak wel eens wat post voor die mensen aan, omdat ik vaak thuis ben. En toen hebben ze me hun adres gegeven. Aardige mensen, hoor, daar niet van.’

Ze zet een bril op die aan een touwtje om haar nek hangt en leest voor. ‘Het gaat om de familie Davidenko. Ze wonen in Noord.’

Zijlstra neemt het briefje van haar over en noteert de gegevens. ‘Davidenko, dat klinkt Oost-Europees, Russisch.’

De vrouw kijkt spottend van Zijlstra naar Graanoogst.

‘Ja, hèhè, ze beginnen natuurlijk niet zomaar een winkel die Belarus heet en Wit-Russische specialiteiten gaat verkopen. Slimme jongens, hoor, bij de politie!’

Misprijzend laat ze haar blik over de twee zwijgende technisch rechercheurs glijden, voor ze zich omdraait en weg sloft. Bij haar voordeur aangekomen zegt ze over haar schouder: ‘Als je klaar bent met dat briefje, gooi je het maar door m’n brievenbus. Ik ga naar binnen, zo lekker is het hier nou ook weer niet.’ En ze trekt de deur achter zich dicht.

Graanoogst schiet in de lach als hij het verbaasde gezicht van Zijlstra ziet.

‘Ja, jongen, hoelang woon jij nou al in Amsterdam? Dat soort dingen kun je verwachten.’

De technisch rechercheurs grinniken.

Zijlstra haalt zijn mobiel tevoorschijn en toetst het nummer in dat hij zojuist heeft gekregen. Al luisterend loopt hij naar de woning van mevrouw Verhoeven.

Als hij verbinding heeft, stopt hij zijn opschrijfboekje in zijn binnenzak. Hij gooit het papiertje door de bus van de deur waarachter de vrouw zojuist is verdwenen.

‘Ja?’ klinkt het aan de andere kant van de lijn.

‘Met Zijlstra, politie Amsterdam, bureau Ferdinand Bol. Ik ben op zoek naar meneer of mevrouw Davidenko.’

‘Daar spreekt u mee, ik ben Victor Davidenko.’

‘Aha, dag meneer Davidenko. U bent de eigenaar van een winkel pand aan het Cornelis Troostplein?’ Zijlstra draait zich om en kijkt naar de winkelruit. ‘Belarus, klopt dat?’

‘Ja, inderdaad. Maar we zijn nog niet open.’

‘Dat kan ik zien, want ik sta er nu voor. En het lijkt erop dat er daarbinnen iemand ligt, waarschijnlijk is die persoon dood.’

‘Wat zegt u?’ De man klinkt geschrokken. Hij heeft een zwaar Slavisch accent, maar hij spreekt elk woord heel precies uit.

‘We zijn bang dat er een dode man in uw winkel ligt. Dus zou ik u willen vragen of u zo snel mogelijk hierheen kunt komen om ons toegang te verschaffen tot het pand. Anders ben ik bang dat we de boel moeten openbreken.’

‘Ik begrijp het, ik begrijp het.’ Even is het stil. ‘Ik kom er nú aan.’

‘Prima, dan zien we u zo.’

Zijlstra klapt zijn mobiel dicht en richt zich tot de twee mannen van de technische recherche.

‘Nog even wachten, jongens, de eigenaar komt eraan. Hij woont in Noord, dus dat kan een kwartiertje duren.’

‘Net te kort om op het bureau nog even een bakkie te doen,’ voegt Graanoogst daar met een quasi van spijt vertrokken gezicht aan toe.

Twintig minuten later komt een zwarte auto hard aanrijden en parkeert vlak voor de winkel, half op de stoep.

‘Goed dat de jongens van parkeerbeheer vandaag niet werken,’ mompelt Graanoogst terwijl hij achter Zijlstra aan naar de auto loopt.

De bestuurder en een vrouwelijke passagier stappen gehaast uit. Ze zijn allebei jong en goed gekleed. De man slaat een arm om de schouders van de vrouw. Niet op zijn gemak kijkt hij naar de twee rechercheurs.

‘Dag heren. Ik ben Victor Davidenko en dit is mijn vrouw Irina.’

De vrouw knikt hen met een bedrukt gezicht toe.

Zijlstra neemt zijn petje af en schudt eerst de man en dan de vrouw de hand. ‘Zijlstra, recherche.’ Hij wijst naar opzij. ‘En dit is mijn collega Graanoogst.’

Terwijl Davidenko de hand van Graanoogst schudt, vraagt hij bezorgd: ‘U zei door de telefoon dat er iemand in onze zaak zou liggen.’

‘Dat klopt,’ bevestigt Zijlstra. ‘Ik neem aan dat u de sleutel hebt. Het is nodig dat we zo snel mogelijk gaan kijken.’

De man knikt en doet de deur van het slot. Hij en zijn vrouw gaan als eersten naar binnen, met de twee rechercheurs vlak achter hen aan.

De lucht van verf, stof en zaagsel komt hen tegemoet. Hier is duidelijk een verbouwing in volle gang. Achter in de ruimte liggen stapels planken en stenen. Her en der staan potten verf,

ladders, en nog niet aan de muur bevestigde, ruwe schappen. Tegen een muur staat een toonbank onder doorzichtig plastic en aan het plafond hangt een kaal peertje.

Naast twee stoelen en een oude tafel ligt een man op de grond. Hij is nog jong.

Midden tussen zijn sluike zwarte haar steekt een sierlijk bewerkte bijl in zijn hoofd. Zijn haren en de vloer om zijn gespleten schedel zijn bedekt met geronnen bloed.

Aarzelend loopt de jonge vrouw naar de man toe. Ze buigt zich voorover met een hartverscheurende schreeuw en begint te huilen. Ze strekt haar arm om de dode man aan te raken.

Graanoogst ziet het aankomen en pakt Irina's arm om haar tegen te houden.

Snikkend zakt ze op haar knieën, op nog geen meter afstand van de dode. Ontzet schudt ze haar hoofd.

Haar man, die vlak naast haar staat, is lijkbleek geworden. Hij staart met grote ogen naar het lichaam op de grond.

'O, mijn god. Tolja!' stamelt hij.

'U kent het slachtoffer?' vraagt Zijlstra nuchter.

Tranen lopen over de wangen van Victor Davidenko. Hij legt zijn hand op de schokkende schouders van zijn vrouw. Schor en geëmotioneerd antwoordt hij op de vraag van Zijlstra.

'Ja, dat is Tolja.' Hij snikt. 'Anatoli Davidenko, mijn oudere broer.'

De twee mannen van de technische recherche, die in de deuropening hebben staan wachten, komen naderbij. Ze fluisteren tegen Zijlstra dat de lijkschouwer al is gearriveerd. Daarop kijken ze de rechercheur vragend aan.

Zijlstra geeft ze een paar korte knikjes.

Dan richt hij zich weer tot Davidenko.

'Gecondoleerd met uw verlies,' zegt Zijlstra tegen hem en Irina. 'Ik begrijp dat dit een grote schok voor u is. Misschien is het beter als we nu naar het bureau gaan. Dan kunnen onze collega's van de technische recherche hun werk doen.'